

[Pürschel.]

gensidige Tillid til hinanden noget mere, end det sker til daglig.

Dernæst vilde jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om offentlig Votering i Højesteret, idet jeg forudskikker, at jeg paa dette Punkt kun repræsenterer et Mindretal indenfor Partiet. Jeg er Tilhænger af offentlig Votering i Højesteret. Det er min Overbevisning, at Højesteretsdommene vilde vinde derved baade udadtil og indadtil. Enhver, der har prøvet at skrive i en Sag, vil kende dette: Man sætter sig til Arbejdet; muligvis er Sagen drøftet igennem, i hvert Fald er den tænkt igennem, man kan være ganske klar over sit Standpunkt, og saa faar man dog i det Øjeblik, man skal til at fæste Argumenterne paa Papiret, Blikket for, at de er maaske knap saa vægtige, som man i den mundtlige Diskussion har troet. Der er endog noget, der hedder at skrive sig til en anden Mening, og enhver, der har prøvet at skrive et dissentierende Votum til Kollegers Domme, kender dette, at man ligesom kommer Problemet nærmere paa Livet i det Øjeblik, man skal iklæde den afvigende Mening en Form, som skal kunne staa for den skarpe Kritik, for Kollegernes samtidige og Højesterets efterfølgende Kritik. Her gælder det ikke om at ramme lige ved, men her gælder det om at ramme i Prikken. Det kan føre til, at Standpunktet opgives, og det kan ogsaa føre til en lykkelig Klarhed i Fremstillingen af det, og med al Respekt, al dyb og oprigtig Respekt for Højesterets Votering tror jeg ikke, at den er undtaget fra denne almindelige Regel. Som det nu er, er Dommens Motiver ofte Udtryk for et Kompromis, de er en Kaabe, som skal dække over afvigende Opfattelser; de er ofte saaledes affattede, at den afgørende Begrundelse ikke ligger klar, og de ledsages ofte af autentiske Noter i Ugeskrift for Retsvæsen. Enhver, der beskæftiger sig med juridisk Praxis, vil vide, hvor lykkelig man ofte er over disse Noter. Hvor meget mere værdifulde for Videnskaben og Praxis vil Dommene ikke blive, naar de forskellige Opfattelser i en Højesteretsdoms klare, koncise Sprog blev tilgængelige for Offentligheden! Jeg er tilbøjelig til at tro, at nogle Processer vilde kunne undgaas derigennem, at Højesteretsdommen med Sikkerhed kunde siges at umuliggøre en senere Proces.

Man har sagt, at Højesteretsdommene vilde tabe i Autoritet derigennem, de vilde blive klassificerede: enstemmigt vedtaget, vedtaget med stort Flertal, med lille Flertal,

med 1. Stemmes Majoritet. Denne Opfattelse bygger i Virkeligheden paa en Fiktion, denne, at Højesteretsdommene nu fremtræder som enstemmige. Men gør de da det? Ingenlunde. Vi ved alle, at de meget ofte ikke er det, og der afsiges jo næsten ikke en principielt vigtig Dom, uden at det hviskes i Sivene, at den er kun vedtaget med meget ringe Majoritet. Hvor meget sundere er det ikke at hæve Dommen ud af denne Mystik, at lade dem fremtræde som det, de er: Menneskeværk med alt Menneskeværks Mulighed for Fejl, men dog fremragende dygtigt Menneskeværk, med færre Fejlmuligheder, tror jeg, end det meste andet Menneskeværk? Dommene vil ikke tabe, men vinde i Autoritet, i overbevisende Evne, naar de forskellige Meningsbrydninger træder frem. Den Mening, der i Landets Højesteret har vundet Flertal, skal nok i sig have en betydelig indre Styrke, naar den blot bliver lagt klart frem, og den er da som nu forlenet med en Autoritet, der ligger i, at Højesteret gennem en lovformelig truffen Afgørelse har givet sin Dom. Sagen vil der da som nu være sat Tielse paa. Den er endt.

Men, siger man, Højesteret er en bestemt Modstander deraf, og jeg erkender, at dette er et Moment af meget betydelig Vægt. Naar jeg dog ikke tillægger det en afgørende Vægt, er Grunden den, at Norges Højesteret i sin Tid var en lige saa bestemt og lige saa enstemmig Modstander af offentlig Voterings Indførelse, og nu er Stillingen i Norges Højesteret, efter hvad der er sagt mig af en Højesteretsdommer deroppe fra, den, at ingen i Højesteret vilde undvære den offentlige Votering.

Man siger saa, at Højesteret vilde ikke kunne overkomme sit Arbejde. Nu vel, saa maa man dele Retten i to Afdelinger. Fem Dommere er efter min Mening i det langt overvejende Antal Sager fuldt tilstrækkeligt. Gennem Landsrettens Dom er Problemerne ofte trukket saa klart op, at Proceduren for Højesteret har meget lettere Vilkaar i Virkeligheden end Proceduren for de underordnede Instanser; det er langt lettere for den at sætte ind paa de afgørende Punkter, og naar saa fem Højesteretsdommere har voteret i i Sagen, vil det sikkert kun i meget sjældne Undtagelsestilfælde være muligt at fremhæve noget nyt Synspunkt. For de aller vigtigste og vanskeligste Sager bør Præsidenten dog kunne bestemme, at ni Dommere skal deltage i Bedømmelsen, og skulde det i den Anledning være nødvendigt at